

22.11.2017

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Alkohol- och drogberoende i Finland rf

Kirjallinen asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ALKOHOLILAIKSI (HE 100/2017 vp)

Suomen Päihderiippuvaiset ry kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä alkoholilain.

Lausunnon keskeiset huomiot

- Lain tarkoituksena on vähentää alkoholin kulutusta sekä ehkäistä alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamia haittoja.
- Hallitus esittää alkoholin saatavuutta lisättäväksi vastoin
 - alkoholilain tarkoituksena,
 - tutkijoiden konsensusta haittojen lisääntymisestä,
 - sitoutumistaan WHO:n strategiaan vähentää alkoholihaittoja,
 - OECD:n suosituksia,
 - hallituksen omia sosiaali- ja terveystavoitteita sekä
 - tammikuussa 2017 päättyneellä lausuntokierroksella lausuntoja antaneiden asiantuntijaorganisaatioiden (18) sekä terveys- tai sosiaalipalvelujen tuottajien ja päihdehaittojen ehkäisyyn erikoistuneiden järjestöjen (11) lausumia, joista yksikään ei kannattanut lakiesitysluonnosta.

THL:n vuonna 2017 tekemän kyselyn mukaan enemmistö suomalaisista ei ylipäätään halua alkoholin saatavuutta lisättävän.

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Alkohol- och drogerberoende i Finland rf

- Hallituksen esityksen mukaisesti toteutetun lakiuudistuksen seurauksena lisääntyvä alkoholin kulutuksen kasvu lisää eniten kroonisia alkoholihaittoja, alkoholiriippuvuutta ja sen liitännäissairauksia. Tästä huolimatta alkoholiriippuvuus jää esityksessä vähäiselle huomiolle. Huomiotta jää myös, että sairastuminen ei ole valinta.
- Alkoholiriippuvuutta sairastaa jo nyt eri lähteiden mukaan 350 000 - 500 000 suomalaista, joista 70 % on työelämässä ja yli 90 % perheellisiä. Haittojen laajuuden arvioimiseksi sairastavien määrä tulee selvittää.
- Noin 1 700 000 suomalaisella on alkoholiriippuvuutta sairastava kumppani, vanhempi tai muu läheinen. Heistä suurin osa on ilmaissut kokevansa haittaa läheisensä alkoholiriippuvuudesta. Alkoholiriippuvuutta sairastavien läheisten psyykkinen ja somaattinen sairastavuus on yleisempää kuin väestöllä keskimäärin.
- Esityksessä ei ole huomioitu, että alkoholiriippuvuuden ja läheisten palvelut ovat nykyisiinkin tarpeisiin nähden riittämättömiä ja tehottomia, eikä niitä ole saatavilla lakien edellyttämällä tavalla.
- Esityksessään hallitus toteaa olevansa valmis toteuttamaan lakiuudistuksen tietoisena sen seurauksena lisääntyvistä haitoista alkoholin käyttäjille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. Tällöin hallituksen on myös esitettävä, millä toimenpiteillä ja resursseilla hallitus tulee hoitamaan lakiuudistuksen seurauksena lisääntyvät sosiaali- ja terveyshaitat.

Alkoholiriippuvuuden hoito ei ole nykyiselläänkään lain vaatimalla tasolla

Hallitus kannustaa lakiesityksessään kansalaisia käyttämään enemmän alkoholia. Samassa yhteydessä hallitus korostaa kansalaisten vastuuta omasta terveydentilastaan.

Esityksen yleisperusteluissa mainitaan, että alkoholijuomien toistuva runsas käyttö voi synnyttää käyttäjässä riippuvuuden. On hyvä huomata, että perinnöllinen alttius vaikuttaa merkittävästi alkoholiriippuvuuden syntyyn, ja perimästä riippuen riippuvuus voi kehittyä nopeastikin.

Koska etyylialkoholi on myrkyllinen, ja lisäksi riippuvuutta aiheuttava aine, yksilön vastuun korostaminen ei ole tässä yhteydessä hyvän etiikan mukaista.

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Alkohol- och drogeroende i Finland rf

Aiemmin toteutettuja myyntiä vapauttavia alkoholipoliittisia uudistuksia seurannut alkoholin kulutuksen kasvu on lisännyt erityisesti kroonisia terveyshaittoja, kuten alkoholi-riippuvuutta, tämä jää esityksessä vähäiselle huomiolle.

Alkoholiriippuvuus on vakava, krooninen aivosairaus, johon sairastuminen ei ole valinta. **Suomen Päihderiippuvaiset ry pitää vastuuttomana hallituksen esitystä, joka toteutuessaan lisää sairastuvuutta alkoholiriippuvuuteen ja sen kroonisiin liitännäissairauksiin. Tähän hallitus on valmis tilanteessa, jossa päihdepalvelujen laatua jatkuvasti heikennetään ja määrää vähennetään, vaikka palveluja ei ole nykyiselläänkään saatavilla riittävästi lakien edellyttämällä tavalla** (PerustusL 19 §; SosiaalihuoltoL 3§, 4§, 11§, 12§, 14§ ja 17 §; PäihdehuoltoL 3§, 6§, 7§ ja 8 §; TerveystieteidenhuoltoL 50§; Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 8 §).

Erityisesti lapsia ja nuoria on suojeltava alkoholin suorilta ja välillisiltä vaikutuksilta. Vanhempien alkoholiriippuvuuden vaikutukset lapsille ovat erityisen haitallisia ja pitkäkestoisia. Mitä nuorempana alkoholin käyttö aloitetaan, sitä suurempi on riippuvuuteen sairastumisen riski. Riippuvuudesta kärsivien alle 18-vuotiaiden hoito on erityisen heikolla tasolla.

Suomen Päihderiippuvaiset ry pitää hälyttävänä, että hallitus on valmis toteuttamaan lakiuudistuksen tietoisena sen seurauksena lisääntyvistä haitoista alkoholin käyttäjille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle.

Suomen Päihderiippuvaiset ry kannattaa

- alkoholiveron korottamista,
- lakisääteistä sikiövauriovaaraa koskevaa varoitusta alkoholijuomien pakkauksiin,
- alkoholin kulutuksen ohjaamista kodeista ravintoloihin turhaa sääntelyä purkamalla ja
- hoidontarpeen arvioinnin ja tarpeen mukaisen hoitoonohjauksen ottamista käytännöksi kaikille rattijuopumuksen vuoksi kiinni otetuille.

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Alkohol- och drogberoende i Finland rf

Suomen Päihderiippuvaiset ry vastustaa

- 5,5 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyynnin sallimista kaupoissa, kioskeilla ja huoltamoissa,
- vähittäismyynnin valmistustaparajoituksen poistamista,
- alle 18-vuotiaiden työskentelemistä anniskelutehtävissä,
- ravintoloiden anniskeluaikojen pidentämistä ja
- suoramyyntiä sallimista ravintoloista.

Suomen Päihderiippuvaiset ry vaatii

- lasten ja nuorten suojelemista alkoholin suorilta ja välillisiltä haitoilta,
- alkoholiriippuvuuden hoitamista sairautena ja toipumiskeskeisen hoidon painottamista korjaavan toiminnan sijaan,
- lakisääteistä alkoholiriippuvuuden hoitotulosten arviointia raittiudella ja kokonaisvaltaisella hyvinvoinnilla mitattuina sekä
- varojen suuntaamista toipumisen tutkimukseen.

Suomen Päihderiippuvaiset ry:n esittämät alkoholilainsäädäntöä täydentävät keinot

- Työyhteisöjen päihdeohjelma lakisääteiseksi suosituksen sijaan.
- Ennaltaehkäisevän päihdetyön sisältöjä tulee uudistaa siten, että alkoholiriippuvuuden riskeistä, tunnistamisesta ja sairaudesta annetaan realistista tietoa.

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Alkohol- och drogeroende i Finland rf

Ystävällisesti

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Tarja Orre
puheenjohtaja

Reeta Kroner
varapuheenjohtaja

Suomen Päihderiippuvaiset ry on toipuneiden päihderiippuvaisten ja heidän läheistensä perustama valtakunnallinen potilasjärjestö. Järjestön asiantuntijoina toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja tutkijoita.